

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Plazutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vico d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 800
Letna naročnina L 1.500
Letna inozemstvo L 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Spomenica za slovenske šole Diplomatski poraz Avstrije

Zastopniki političnih in osrednjih kulturnih organizacij ter šolskih sindikatov so po dolgi posvetovanjih o vladnem zakonskem osnutku za slovensko šolstvo izdali in naslovili na ministrskega predsednika naslednjo vlogo:

On. Profesor AMINTORE FANFANI ministrski predsednik Rim

Podpisane politične in kulturne organizacije, ki zastopajo slovensko manjšino, živijo v italijanski republiki in na Tržaškem ozemlju, so predlagale zakonski osnutek o ustanovitvi šol s slovenskim jezikom, ki ga je predložila vlada poslanski zbornici, ter izrekajo svoje zadovoljstvo za znaten prispevek, ki ga bo to dejanje doprineslo k dokončni ureditvi življenjsko važnega področja za manjšino, zaupajoč, da bodo kmalu rešena tudi druga nujna vprašanja, ki še vedno čakajo na rešitev, čeprav smo nanja že večkrat opozorili na pristojnih mestih.

Ne moremo pa vendar mimo tega, da ne bi opozorili, da zakonski osnutek ne upošteva koristi in pravic slovenske manjšine za ohranitev narodnih posebnosti in svobodnega etnično-kulturnega razvoja, in to v skladu z določbami in načeli republiške ustave in londonske spomenice o soglasju.

Zelimo doprinesiti svoj prispevek k potrebni odpravi težkih pomanjkljivosti zakonskega osnutka, da bi tako preprečili, da bi predlagana uzakonitev, namesto da bi rešila vprašanje, ne izpolnila naravnega in zakonitega pričakovanja manjšine, in da bi s tem prispevali k boljšemu razumevanju in mirnemu sožitju Italijanov in Slovencev na tem področju. Zato Vam vljudno predlagamo svoje opazke in spremeni-valne predloge glede na določbe in na osnovna načela vladnega osnutka.

Zakonski osnutek določa ustanovitev šol s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem ozemlju in v goriški pokrajini. Na ta način pa se popolnoma prezira obstoj avtohtonega slovenskega prebivalstva na obmejnem področju videmske pokrajine. Zato je potrebna ustanovitev šol s slovenskim učnim jezikom tudi v videmski pokrajini, kar je v skladu z določbo člena 6 republiške ustave, ki govori o zaščiti jezikovnih manjšin.

Da bi se izognili vsakršni možnosti dvomljivega tolmačenja besedila »smejo se ustanoviti dodatno k šolam z italijanskim jezikom šole s slovenskim učnim jezikom«, bi bilo primerno, da bi izpustili besede »dodatno k šolam z italijanskim jezikom«.

Upoštevajoč svojsko posebnost šol, ki naj bi se ustanovile, in posebne obveznosti, ki so bile prevzete z mednarodnimi sporazumi, predlagamo, naj se tudi osnovne šole smejo ukiniti le z dekretom republiškega predsednika.

Glede določbe, ki omejuje vpisovanje v ustanovljajoče se šole samo italijanskim državljanom, ki pripadajo k slovenski jezikovni skupini, pripominjamo, da v drugih šolskih zakonih ni nobene določbe, ki bi prepovedovala ne-italijanskim državljanom vpis v državne šole. Omenjena omejitev nasprotuje veljavnim določbam

in načelom, in jo je treba odpraviti tudi zato, da se ohrani enotnost določb, ki urejajo vpisovanje v državne šole.

Zakon bi moral sloneti na načelu, — ki, ga je vlada že sprejela s Spomenico o soglasju, — da se mora pouk vršiti v materinem jeziku učencev. Zato ni nobenega razloga pedagoškega in didaktičnega značaja, ki bi opravičeval dodeljevanje stolic italijanske in slovenske srednjih šol posebnim učiteljem.

Zakonski osnutek ne določa, da morajo člani izpraševalnih komisij za razne učiteljske natečaje za slovenske šole poznati slovenščino. Ker je to neobhodno potrebno, predlagamo dopolnitev določbe v smislu, da morajo zgoraj navedeni člani in funkcionarji obvladati slovenski jezik.

Glede na pedagoške in didaktične potrebe predlagamo, naj se vodstvena in nadzorna mesta zaupajo osebjem, ki izpolnjuje iste pogoje kakor učiteljstvo.

Razen tega je potrebno, da spoštujejo učni in izpitni načrti za vse slovenske šole etnično-kulturni značaj učencev.

Ob uveljavitvi omenjenega zakona ne bo možno več okoristiti se s številnimi ugodnostmi, ki jih določajo republiški zakoni za učno osebje, ker so medtem razni roki že zapadli. Zato je primerno, določiti rok, da bodo mogli tudi učitelji slovenskih šol biti deležni teh ugodnosti.

Podpisniki se sklicujemo na dokumentacijo, ki so jo sestavile

slovenske šole in kulturne organizacije, v kateri so podrobno pojasnjene in razložene zahteve s popravki, ki bi jih bilo treba upoštevati pri dokončni sestavi zakona, in izražamo upanje, da bo zakonski osnutek čimprej postal veljavni zakon.

Podpisani Vas, gospod predsednik, ob tej priliki spoštljivo pozdravljamo.

Trst, 25. oktobra 1960.

Sledi osemnajst podpisov zastopnikov političnih in osrednjih kulturnih skupin.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da so dolga posvetovanja končno le dospela v pristan. O vsem delu je bilo malo slišati, ker so se zastopniki sporazumeli, da ne bodo sproti obveščali javnosti o težavah, ki bi nastale. Tega so se tudi vsi držali, ker so imeli dovolj dela s pripravami. Sklepa se edini ni držal urednik Novega lista, ki je ribaril v kalnem in hotel razbiti posvetovanja s prezgodnjo objavo o različnem mnenju, o katerem smo že poročali in mu odgovorili. Pri tem je zanimivo, da se tržaška okolica Novega lista pri vsej razpravi ni prav nič aktivno udeleževala, le kukavičje jajce spora je vtaknila v svoje glasilce.

Prav tako ne moremo mimo, da se zopet Novi list in Prim. dnevnik nista držala dogovora, da se o vlogi na min. predsednika ne piše prej, dokler ta ne dospe vsaj do Rima. Pa sta oba lista stopila naravnost v tekmo, kdo bo hitreje prinesel vest o vlogi, ki je ista bila še v Trstu.

TV VOLILNI SHODI

Kot znano, je italijanska televizija odstopila v predvolilnem času svoje kamere političnim voditeljem italijanskih političnih strank, zastopanih v parlamentu, da se preko njih predstavijo svojim volivcem in jim obrazložijo volilni program svojih strank. Ta oddaja, »Volilna tribuna« imenovana, je vzbudila v javnosti velikanski odmev, in na splošno tolmačijo to zanimanje kot pozitivno zavest odgovornosti javnega mnenja, o katerem so mislili, da je dovedno le za kak Lascia o raddoppia ali kaj podobnega.

Ce se ozremo sedaj na potek teh volilnih »shodov«, moramo najprej pojasniti, da so ti shodi bili prave tiskovne konference političnih voditeljev: ti so najprej podali svoje programske izjave, nato pa so prisotni časnikarji stavljali svoja vprašanja za govornika hudo nerodna vprašanja.

Pred »videom« so se razvrstili najprej notranji minister Scelba, nato pa tajni minister strank: za KD Moro, MSI Michelini, KPI Togliatti, PLI Malagodi, PRI Reale, PSDI Saragat, PSI Nenni ter PDI Covelli. Ciklus teh televizijskih razgovorov s časnikarji pa je zaključil v imenu vlade njen podpredsednik Piccioni. Seveda je največje zanimanje vladalo za predstavnike velikih strank, zaradi polemik njih ozirav pa še posebej za komuniste, neofašiste in socialiste. Vsi pa so imeli opravka z bolj ali manj zapletenimi položaji svojih strank zlasti v zvezi s pred in povolitnimi zavezništvi.

Medtem ko so prvaki resnično demokratičnih strank dokazali svojo voljo do ohranitve svobode in iskreno zavrgli vsako povezavo s totalitarnimi silami, ne moremo reči kaj takega o obeh skrajnih silah ter njih zaveznikih. Tako je fašistični tajnik Michelini odvrtno hlinil demokratičnost svoje stranke, tako je komunist Togliatti na zamotan način skušal prikazati svojo partijo kot demokratično silo, ki bi spoštovala svobodo. Misovec ni mogel odgovoriti na vprašanje o Hitlerju, naci-

mu in fašizmu. Togliatti pa na vprašanje o opoziciji za železno zaveso ni našel drugega odgovora kakor to, da je Nixon lahko govoril na sovjetski TV. Bosa je bila tudi njegova izjava o verski svobodi onstran železne zaves, ko je vsem dovolj znano, da je ni! Zagovorniki diktature se bojijo resnice, zato morajo pačiti dejstva. Zanimiv je še Nennijev nastop, ki je zopet razočaral vse tiste, ki so upali na resnični povratek socialistov k demokraciji. Kako naj se smatra za demokratično tista sila, ki pravi, da komunizem danes ne predstavlja nobene nevarnosti?

To naj dobro premislijo tudi vsi slovenski volivci, ki se dajejo na razpolago Nennijevim socialkomunistom!

Proces proti Menderesu in Bajarju

V Turčiji se vrši hrupen javni proces proti državnikom prejšnjega režima Bajarju in Menderesu, katerega obtožujejo, da sta hotela odpraviti opozicijo v Turčiji in da sta organizirala nered.

Nemški vojaki v Franciji

Cetrtek 27. oktobra bo prav gotovo šel v zgodovino povojnih francoskih nemških odnosov. Ta dan ponoči je prvi bataljon nemških vojakov prekoračil francosko mejo v moči vojaškega sporazuma med Bonnom in Parizom, po katerem se bodo lahko nemški vojaki urili na francoskem ozemlju. To zaradi tega, ker v Zahodni Nemčiji zaradi prevelike bližine meje s komunističnim svetom ni zadostnega ozemlja.

Prehod meje se je izvršil mirno brez incidentov, čeprav so komunistični agenti rovarili na vse kriplje proti omenjenemu sporazumu, ki je bil sklenjen v pravem evropeističnem duhu.

To je prvič po vojni, da bodo lahko nemške sile imele vojaške vaje na francoskem ozemlju. Udeležili se jih bodo tri-

Razprava o Južnem Tirolu ali Gornjem Poadižju v Političnem odboru Združenih narodov se je zaključila s kompromisno resolucijo, za katero so enodušno glasovale vse države, vključno Avstrija in Italija. Formalno torej gre za kompromisno besedilo resolucije, dejansko pa pomeni izglasovanje te resolucije pravi politično-diplomatski poraz Avstrije. Kot znano, je slednja zahtevala naj Združeni narodi priznajo nemško-avstrijski manjšini v Italiji popolno avtonomijo v bocijski pokrajini ne glede na to, kaj o tem določa sporazum, sklenjen med De Gasperijem in Gruberjem leta 1946. Na govorniški tribuni so se zvrstili številni govorniki, toda zgodilo se je, da ni nobeden podprl avstrijskega stališča, ampak ali so se zavzeli za Italijo ali pa so predlagali nadaljevanje medsebojnih pogajanj. Glas zunanjega ministra Kreiskega je ostal glas vpijočega v puščavi, pridružil se mu je le kubanski zastopnik Fidel Castra.

Ko je avstrijsko zastopstvo videlo, da jih nihče ne podpira, niti mlade afriške države, ki so komaj pridobile neodvisnost, je odstopilo od prvotnega stališča in predlagalo drugo resolucijo, v kateri se obe prizadeti stranki pozivata, naj obnovita pogajanja o izvajanju sporazuma De Gasperi-Gruber ob asistenci glavnega tajnika Hammarskjolda. Z vlačanjem Hammarskjolda v spor je avstrijska diplomacija hotela južnotirolsko vprašanje pustiti odprto pred ZN, toda tudi v tem ni imela sreče.

Zato so latinsko-ameriške države predložile svojo kompromisno resolucijo, ki poziva Avstrijo in Italijo, naj se o zadevi sami sporazumeta; v slučaju, da bi po tej poti ne mogli priti do sporazuma, naj se obrneta za posredovanje na katerokoli ustanovo, ki jo predvideva statut ZN, vključno Mednarodno sodišče v Haagu.

Ob tej resoluciji sta se avstrijska in italijanska diplomacija zedinili in tako se je razprava o Južnem Tirolu, ki ga je s precejšnjim hrupom spravila Avstrija pred Združene narode, končno zaključila.

Italijansko odposlanstvo se je izredno zadovoljno vrnilo iz New Yorka, ker je skoro v celoti uveljavilo svoje stališče. Zadovoljen je moral biti tudi, hočeš-nočeš, avstrijski zunanji minister Kreisky, če ni hotel z vztrajanjem pri svojem stališču oditi domov le z glasom kubanskega diktatorja.

Jugoslavija je v zadevi podprla Italijo in ni priložnosti primerno

izrabila v prid slovenske manjšine tako v Avstriji kot Italiji. Vse preveč je stala pasivno zraven, ko je imela ugodno priliko povedati svojo jasno besedo. Se vidi pač, da se je ravnala po načelu: Primum »comerciare«...

Se en dokaz več, da si moramo zamejski Slovenci sami pomagati pri izvojevanju naših pravic. Se en dokaz več o upravičenosti Slovenske liste, ki samostojno nastopa na volitvah in ki najboljši odločno brani slovenske pravice in interese naših ljudi. Od njenega uspeha je odvisna usoda slovenske manjšine na Tržaškem!

Nixon ali Kennedy?

Boj za Belo hišo med demokratskim in republikanskim kandidatom postaja vedno bolj trd in neizprosno. Posebno se je razvnel po znanem propagandnem dvoboju po televiziji, ki se je proti pričakovanju zaključil v korist demokratskega kandidata Kennedyja, kar bo morda odločilno vplivalo na izid glasovanja 8. novembra. — Do nastopa na televiziji je bil favorit Nixon zaradi svoje večletne politične prakse, zato je tudi Kennedyju stalno očital, da je nezrel in neizkušen. Toda med volilnim bojem po televiziji je Kennedy pokazal nepričakovano pripravljenost v razpravljanju vseh mogočih vprašanj. Skratka ameriškim volivcem se je pokazal nov Kennedy, kakršnega še niso poznali. Na drugi strani pa je Nixon precej razočaral.

Barometer javnega mnenja še vedno govori v prid Kennedyja in to je še bolj poostrolo volilni boj. Nixon se poslužuje vseh mogočih argumentov, da bi tok javnega mnenja obrnil v svoj prid. V zadnjih dneh je poklical na pomoč samega Eisenhowerja, ki je baje izjavil: »Storil bom vse, kar morem, da bi oni mladenič (Kennedy) ne zasedel predsedniškega stola.« Po tem se Eisenhower tudi ravnal.

Nedvomno ima demokratski kandidat veliko prednost v tem, da ni vezan na politiko Eisenhowerjeve vlade, kar otežkoča Nixona, ki mora braniti to vlado. Temeljna značilnost politike, ki jo zagovarja Kennedy, je v prožnosti zunanjih odnosov in v povečanju vojaške obrambe ter večji poseg države v narodno gospodarstvo, tako da že mnogi govorijo o vrnitvi v čase Roosevelta in njegove politike »New Deal« leta 1932.

Oba kandidata se sicer strinjata v glavnih vprašanjih zunanje politike. Najbolj se je demokratski kandidat razlikoval od Nixona glede vprašanja otokov Matsu in Kvmoj ter Kube. Kennedy je tudi rekel, da bi se opravičil Hruščevu zaradi poleta U-2, če bi bil na Eisenhowerjevem mestu, le da bi rešil pariški sestanek. Glede Berlina in Vzhodne Nemčije ter komunistične Kitajske bo zunanja politika ostala nespremenjena, pa naj zmaga eden ali drugi kandidat. — V notranji politiki pa so demokrati za večjo socialno politiko.

Teden dni pred ameriški volitvami (volitve bodo 8. novembra) so ugibanja o zmagi enega ali drugega kandidata še zelo negotova. Kljub raznim anketam med javnim mnenjem, ki govorijo rahlo v prid Kennedyja, sta oba kandidata močna in zaradi tega bo boj zelo negotov do konca.

Račune obeh kandidatov zna tudi prekriti kak nepričakovan mednarodni dogodek, ki bi ameriškim volivcem svetoval, naj ne menjajo »vprega« na sredi reke. Po vsej verjetnosti pa kaže, da bo prodrl demokratski kandidat, katoličan Kennedy zaradi svoje večje elastičnosti in mladostnega zaleta, kot glasnik nove mlajše povojne ameriške generacije.

Največji ameriški časopis »New York Times« se je opredelil za Nixona, kar prav gotovo ne bo ostalo brez posledic. Prihodnjič bomo lahko že povedali, kdo bo novi predsednik ZDA, Nixon ali Kennedy.

NAŠ TEDEN V CERKVI

6. 11. nedelja, 22. pobink.: sv. Lenart, opat
7. 11. ponedeljek: sv. Janez Gabrijel, m.; sv. Engelbert, škof
8. 11. torek: sv. Bogomir, škof
9. 11. sredo: sv. Teodar, m.
10. 11. četrtek: sv. Andrej Avelinski, spoz.
11. 11. petek: sv. Martin, škof
12. 11. sobota: sv. Martin, papež

SV. TEODOR († 306) je bil rimski vojak v nečem mestu ob Crnem morju. V vzhodni cerkvi je zelo češčen. Njegov poveljnik je zahteval, naj daruje malikom. Ne sladke obljube ne hude grožnje niso mogle Teodorju omajati sv. vero. Izpustili so ga iz ječe, češ da se bo premislil. Pa zastoj je bilo vse prizadevanje sodnikov.

»Vem, da moram poslušati Boga bolj kot tebe,« je Teodor odgovarjal pogumno. Mučili so ga hudo, a brez uspeha. Teodor je vztrajal. Molili je: »Slavil bom Gospoda vsak čas.«

Končno so ga živega sežgali na grmadi. Uči se pri sv. Teodorju, da zvesto vztraja v sveti veri. Zavračaj strah pred ljudmi. Po veri se zgodi čudež, strah pred ljudmi te pa pogublja!

22. nedelja po Binkošti

G. Jezus Kristus, ki je naš največji in najboljši Učenik, nam z vso jasnostjo pove, kakšno stališče naj zavzamemo napram Bogu in človeškim vladarjem. Takole pravi in ukazuje Gospod:

1. *Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega!* — Isto, kar velja za cesarja, velja tudi za kralja in vse ostale človeške vladarje. Smisel prvih Gospodovih besed je potemtakem tale: Dajte vladarju, kar je vladarjevega! Dajte oblastnikom tisto, kar jim gre; tisto, kar jim pripisuje pravo in pravica! — V tej zadevi pa, žal, nimajo vsi ljudje jasnih pojmov. — Zato povejmo nekaj važnih resnic. Odgovorimo si najprej na tole vprašanje: Kdo je državni vladar? Državni vladar je človek, ki vlada svojim državljanom. Dana mu je politična, to je civilna oblast. Skrbeti mora za red in mir v državi, za blagor in varnost svojih državljanov. Podčrtajmo in poudarimo dejstvo, da je politični vladar človek in ne Bog. Zaradi tega noben človeški vladar ne zasluži božje časti, ampak zgolj človeško. Ni normalno, če kdo človeka po božji časti, zlasti še nevrednega grešnika. Bog je Bog, človek je pa človek. Razlika med obema je neskončna. Vsekakor je pa treba spoštovati tudi ljudi, posebno pravičnike in dobre vladarje. Vsaka oblast je namreč od Boga. Ni pa vsaka enako dobra in popolna zaradi raznih ljudi, ki lahko svojo oblast zlorabljajo.

Postavimo drugo vprašanje: Kakšno oblast ima državni vladar?

dar? — Vladarjeva oblast ni neomejena, ampak omejena. On ni neodvisen, neodvisen gospodar, marveč odgovoren je Bogu in ljudem. Podložen mora biti Bogu. Služiti mora Bogu in skupnemu blagostanju. Biti mora pravičen in ne krivičen, dober in ne slab, v blagor in ne v škodo ali trpljenje ljudstva. Nikdar ne more in ne sme iti nad Boga ali proti Bogu. Ne more in ne sme se enačiti ali kosati z Bogom. Se manj sebe postavljati na mesto Boga. Ne sme zatirati vere in božjih ter naravnih pravic. On je namreč le neke vrste božji predstavnik in upravitelj, ne pa samostojen gospodar. Vladar, ki je brezbožen, slab, hudoben in krivičen, nima pravice, da vlada in ne bi smel vladati. Kdor dela in ukazuje proti Bogu, proti veri in proti človeški pravici, ne bi smel imeti nobene oblasti.

Zadnje vprašanje: Kaj smo dolžni vladarju? — Vladarju smo dolžni primerno spoštovanje in pokoravanje ter podrejenost v pravičnih državnih rečeh. Nismo pa dolžni pokorščine v verskih in moralnih rečeh. Tudi ne v očitnih krivicah in v slabem.

2. *Dajte Bogu, kar je božjega!* — Bog ni kakor grešni in minljivi človek, ampak neskončno velik, večni in svet Gospod, popoln in neomejeni Gospodar vsemirja, naš Stvarnik in najvišji Sodnik. Boga je treba bolj ubogati kot pa ljudi. In Bogu je treba dati vse: dušo in telo, življenje in delo. Dajmo Stvarniku in samo Njemu dolžno božjo čast in božje pravice! Pred vsemogočnim Bogom klečimo in Njega z vso vno slavimo!

KOMUNIZEM ZGUBLJA MLADINO

Zadnje čase opažamo v političnem življenju pojav, da mladina ne mara komunizma in sploh komunistične ideje. Da je to res, nam pričajo številke, zadnji kongres komunistične mladine ter mladina sama s svojimi izjavami.

Poglejmo najprej potek 16. kongresa komunistične mladine, ki se je vršil 29. septembra v Genovi. Komunisti so izbrali to mesto zato, da bi izrabili tragične dogodke preteklega poletja z upanjem, da jim bo tudi to prineslo kakšno korist. A ni pomagalo; kongres ni zbudil kakega posebnega zanimanja in je šel mimo ob splošni brezbriznosti. V javnosti ni imel nobenega odmeva. Ni vzbudil zanimanja niti med udeleženci samimi, saj so vedeli že vnaprej, da se bo ponavljalo to, kar so že večkrat brali v komunističnih časopisih ali slišali na raznih sestankih in v političnih govorih ter v parlamentu. Ponavljanje pa pomeni dolgočasnost, kar se seveda mlademu človeku odločno upira. Volitive med kongresom so potekale »po komandir«, samo z dviganjem rok za pripravljeno listo. Krona vsemu temu je bilo to, da kongres ni sestavil končne resolucije, pač pa samo nek poziv mladini proti KD, resolucijo naj bi sestavil kasneje Centralni komitej.

Kaj takega lahko napravijo samo komunisti, ki zberejo na kongresu določeno število le telesno prisotnih ljudi.

Kdor določa politično smer ter voli primerno in sposobno vodstvo je ravno kongres, saj je to njegov namen; v našem primeru pa se je omejil le na določitev komiteja, ki naj določi to, kar ni znal določiti sam. Podobnega ne pomnimo v zgodovini strank. To je pač logična posledica majavega notranjega stanja in komunistični mladini.

DEJSTVA GOVORE

Dejstva nam govorijo, da si komunizem ni zmožen pridobiti nove generacije. Mladina, predvsem dijaki, potiska komunistično stranko in sploh komunistično idejo v osamljenost in ne da tej stranki predstavnikov vrednih tega imena. Tudi delavska mladina ne krepi komunistične partije z novimi pristaši, kar pomeni, da stopa danes komunizem v dobo staranja; to tudi sami celo javno priznavajo v svojih razpravah. Sam Berlinguer n. pr. je izjavil, da vpisani člani imajo povprečno 30-40 let. To so pač ljudje, ki so stopili v stranko takoj po vojni ali v času borbe proti nacifasizmu; potem ni bilo več novega večjega dotoka.

GESLA NE VLECEJO

Gesla, namenjena mladini, so prav bore malo pomagala. Togliatti je n. pr. predložil za mladino sledeči sufizem: Mladina je danes protifasistična, protifasizem po-

meni enotnost, enotnost pomeni komunistično partijo, zato mora mladina podpirati komunizem.

Ti stavki lahko pomenijo kaj za navčne, neučene mladince, ne pa za današnjo napredno mladino. Zato tudi ni zaglego.

Ponujati danes mladini komunistično idejo pomeni obleči mladega človeka v staro zanošeno obleko, saj je mlad človek sinonim energije, bogatega vsesplošnega znanja; mlad človek že po naravi teži vedno po nečem novem, obenem je pa nezaupen do »starih« in odločno voljan sam nekaj ustvariti. Kaj pa more pravzaprav nuditi mladini taka stranka, ki ima že leta in leta vedno istega političnega tajnika, in to v času tolikih vsesplošnih sprememb? Stranka brez resnične notranje dialektike ne more biti stranka za mladino. Današnja mladina je močno socialno usmerjena, a s tem nikakor ni komunistična.

ŠTEVILKE PRICAJO

Nadalje nam tudi številke povedo mnene današnje mladine. Leta 1953 je imela komunistična partija vpisanih mladincev okrog 500.000, leta 1956 je padlo število na 350.000, letos pa nima niti 200.000 mladih članov. Številke nam dovolj jasno govorijo.

KOMUNISTI SO ZASKRBLJENI

Komunisti se zaskrbljeno sprašujejo, zakaj to, in skušajo na vse načine nekaj napraviti. Vidijo, da jih mladina zapušča ali ne posluša in se prav dobro zavedajo, da je to usodno za njih stranko. Kaj vsega ne napravijo vsako leto, da bi pridobili novih mladincev, a vse zaman, kakor nam povedo številke. Že od 1955. leta so taktično opustili idejo razrednega boja, v komunistične sedeže so prišli v zameno biljardi in podobno (drugače mladi ne pridejo, tako je izjavil tržaški komunistični voditelj). Ples ostane glavna vaba. Leta 1957 so grmeli proti »poskusom klerikalcev«, ki so vabili k sebi mladino; letos spet nova gesla, a vse zaman. Kar je še bolj sramotno za komuniste, je to, da ne samo ne morejo ustaviti tega pojava, ampak ga niti ne morejo prikriti javnosti.

V svojem proučevanju vzrokov so ugotovili komunisti, da se mladina ne mara ukvarjati s politiko, najmanj pa s komunistično; obtožujejo mladino, tudi svojo, da je brez idealov. Opazili so, da je razširjena med mladino težnja po vedno večjem blagostanju in večji udobnosti. Izražali so tudi to idejo, toda morali so priznati, da so te težnje apoliitične, kar bi drugače izrazili: želja po televiziji in najmodernejšem gramofonu ni isto, kot želja po revoluciji.

KONTRASTI MED STARI MI IN MLADINO

V komunistični stranki so močni kontrasti med mlajšimi in starejšimi, mladi obtožujejo starejše, da jih izrabljajo pri delu. Sam Iam, član glavnega vodstva CGIL, je priznal »nerazumevanje in nezaupanje, sektarično stališče starejših do mlajših.« Mladi se hočejo uveljaviti in postaviti. Znan je stavek nekega mladega partijca: »Mi mladi nečemo samo lepiti lepakov za časa volitev.«

Seveda tak ambien ni prav nič privlačen za mladega človeka. Zanimivo je še to, da so prišli celo komunisti sami do vprašanja, ali ne bi bilo boljše ločiti krožke po spolu, za fante posebej, za dekleta posebej.

Mladina je razočarala komunistično vodstvo tudi za časa juljskih demonstracij; zato je izdalo v svojih glasilih poziv k večji idejni in disciplinski enotnosti.

Komunistom pa bo ostal kot očitek ta stavek nekega njihovega člana: »Kaj koristijo fraze in parole, novi izrazi in nove poti, če potem ne napravimo tega, kar bi morali napraviti?«

Ali je mogoče izgovoriti večjo obsodbo proti komunističnemu vodstvu, kot je ta? In izrekel jo je neki partijec!

ZAKAJ SEM PUSTIL PARTIJO

Končno nam pogovori z mladino potrjujejo to stanje. Govoril sem nekoč z nekim fantom, ki je obiskoval celico svojega okraja. Vprašal sem ga, zakaj ne hodi več tja. »Naveličal sem se!« tako je odgovoril. Vedno iste stvari so nam pravili, zato sem nehal zahajati k njim. Potem sem kmalu videl, da nisem bil sam, ki sem jih pustil.

Mladina obrača hrbet komunizmu. Kam je usmerjena, kje bo dobila rešitev svojih problemov?

To pa je že drugo vprašanje.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Dutovlje

Župnija Dutovlje je doživela v nedeljo, dne 16. okt. izredno slovesnost. Prišel je ljubljanski škof msgr. dr. Anton Vovk, da posveti dva nova oltarja v župnijski cerkvi, in sicer oltar karmelske Matere božje in oltar sv. Blaža. Prejšnja oltarja sta bila lesena in zaradi starosti prepelela in skoro razpadajoča. Načrt in detajle za nova oltarja je izdelal univerzitetni profesor za arhitekturo, Plečnikov učence inženir Tone Bitenc iz Ljubljane. Kamnoseško delo je izvršilo domače podjetje »Marinorindus«, ki ima glavno delavnico v Vrhovljah pri Repentabru. Tako je tudi naš Kras dobil v svojem dutovljskem svetišču dva prava bisera arhitektonske umetnosti, uspeh svetovno znane Plečnikove šole. Župljani vse dutovljske župnije so z veliko ljubeznijo pripomogli, da se je dragoceno delo dovršilo, kar bo njim samim v največje zadoščenje in marsikateri obiskovalec Krasa in Dutovlj bo imel priliko občudovati tako lepe pridobitve arhitektonske umetnosti v Sloveniji.

Komisije za cerkveni koncil so začele s sejami

Na svoje prvo zasedanje se je zbrala v četrtek 26. okt. papeška teološka komisija za pripravo prihodnjega cerkvenega zbora, kateri predseduje kardinal Ottaviani. Med člani te komisije je tudi msgr. Franjo Franič, apostolski administrator splitske škofije, ki se je tudi udeležil tega zasedanja. Med člani so različni škofje in prelati, teološki znanstveniki in profesorji raznih univerz z vseh koncev sveta. Pri vseh komisijah je čutiti duha univerzalnosti. Kardinal Ottaviani je zbranim članom v obrisih nakazal veliko delo, ki ga mora opraviti komisija, nakar je tajnik komisije, jezuitski pater Tromp, nakazal podrobna vprašanja, o katerih se je začelo razpravljanje. Vse delo teh komisij je strogo tajno.

Sv. oče je sprejel v zasebni avdienci msgr. Metija Zvekanoviča, apostolskega administratorja Bače.

Nobelova nagrada za fiziko in medicino

Nobelovo nagrado za leto 1960 za medicino in fiziologijo so podelili avstralskemu znanstveniku Frank Mc Farlane Burnetu in angleškemu znanstveniku Petru Bryanu Medu Ar. Nagrada v znesku približno 20 milijonov lir, jima je bila podeljena za odkritje »imunološke tolerantnosti«. Sir Frank Burnet je profesor medicine na univerzi v Melbourne, Meda Ar pa profesor za zoologijo in anatomijo v Londonu.

Novo odkritje obeh znanstvenikov, imunološka tolerantnost, je rešila življenje že več bolnikom, ki so bili zapisani gotovi smrti.

»Kaj si misliš,« vpraša general vojaka pri inšpekciji, »ko vidiš v vojski vihrat zastavo?«

»Da je veter, gospod general.«

Sveto pismo v vsaki hotelski sobi

Kanadski kardinal Pavel Legér je začel posebno akcijo, da bi bil v vsaki hotelski sobi na razpolago en izvod sv. pisma, podobno tudi po bolnicah. Delno je s svojo akcijo že uspel. Največji kanadski hotel je naročil 1.200 izvodov sv. pisma.

Katoliška univerza v Louvainu

Belgijska katoliška univerza v Louvainu bo v novem akademskem letu povečala tečaje o modernih tehničnih vedah, posebej še o kinu in televiziji. Iz teh ved bo mogoče dobiti tudi doktorsko diplomu.

Krst v letalu

Na poti iz Vietnama v Pariz je na letalu umrl otrok, star dva meseca Erik Lebond. Že pred odhodom iz Saigona je bilo otrokovo stanje kritično. V bližini Aten se je stanje poslabšalo in na prošnjo staršev je hostess otroka krstila z navadno mineralno vodo.

Socialni program holandskih katoličanov

Skupina holandskih katoliških strokovnjakov je po šestletnem študiju izdelala socialni program. Predložila ga je kardinalu Alfrinku. Program je razdeljen na štiri dele in obravnava najvažnejša socialna vprašanja sedanje dobe. Vse socialno delo katoličanov v Holandiji organizira in vodi Socialni svet, ki je nastal l. 1945.

Sola za katoliške časnikarje v Madridu

Prihodnji mesec začne z delom Katoliška sola za časnikarje v Madridu. Sola-nje bo trajalo tri leta. Dijaki bodo po dovršenih izpitih prejeli diplomu za časni-karski poklic.

Razstava o sv. Vincenciju Pavelskem

V Lionu je tamkajšnji nadškof, kardinal Gerlier, odprl razstavo, ki je posvečena delu svetega Vincencija Pavelskega. Razstava prikazuje nastanek raznih dobrotelčnih ustanov in njihov razvoj. Mnogo obiskovalcev si je doslej že ogledalo razstavo.

Primas anglikanske cerkve bo obiskal sv. očeta

Predstavniki anglikanske cerkve so uradno sporočili, da bo primas, canterburški nadškof dr. Geoffrey Fisher v začetku meseca decembra obiskal sv. očeta Janeza XXIII. Novica je izvala tem večje presenečenje, ker že od časov kraljice Elizabete I. ni bilo nobenih stikov med rimsko in anglikansko cerkvijo; zadnji canterburški nadškof pa je bil v Vatikanu leta 1414. Kaj pomeni nenavadni obisk? Gotovo, da bo to srečanje med glavarjem rimske katoliške Cerkve in med poglavarjem anglikanske cerkve imelo ugodne posledice za zbliznanje med obema cerkvama, zlasti ker so novico o obisku canterburškega nadškofa pri Janezu XXIII. z veseljem pozdravili tudi zastopniki ostalih protestantskih ločin v Angliji.

Molitve vernikov vseh cerkva za zedinjenje in poziv sv. očeta Janeza XXIII. vsem cerkvam, naj se udeležijo prihodnjega cerkvenega koncila, kažejo prve sadove. Nezaupanje in sumničanje, ki je dosedaj zastrupljalo odnose med krščanskimi cerkvami, izginja in se topi kot sneg spomladi. Upajmo in molimo še naprej, da bi se vsi ti snegovi čimprej raztopili in bi kmalu nastopila pomlad zedinjene Cerkve pod vodstvom Petrovega naslednika.

Slovenci v borbi za svoj obstoj

Mnogokrat se sliši beseda, da se slovenski manjšini v Italiji ne splača vzdrževati čisto slovenskih strank, ker nimajo na razvoj dogodkov nikakega vpliva. Zato so se ustanovljale fratelančne stranke, na primer UAIS, Neodvisna socialistična zveza, del tržaških Slovencev pa sodeluje vsaj pri volitvah v italijanski komunistični partiji. Tako upajo, da postavljajo slovenski problem na široko podlago. Zadnji čas se tudi vršijo poizkusi, da bi demokracije Slovence vključili v druge italijanske stranke.

Izkušnja pa uči, da se taki poizkusi ne upajo. Včasih so take fratelance le napoved, ker se italijanski someščani ne dajo zvabiti v tvorbo, kjer bi imeli Slovenci večino, kakor je to pri Neodv. soc. zvezi. V komunistični partiji pa se Slovenci utapljajo in nič ne pomenijo. Slovenski občinski in deželni svetovalci so čisto odvisni od partije, od tega, kar dikтира Višnji in drugi veljaki, koncem koncev pa vsem odloča Rim, to je Togliatti. Kadar bi to koristilo partiji, bi se komunisti vsaj v besedah potegnili za slovenske koristi, aker pa morajo biti tudi vidnejši slovenski zastopniki v partiji ponižni kučki, kar je večkrat pokazalo, ko je šlo za kako skupno narodno zadevo.

Zato smo pri teh volitvah postavili »Slovensko listo« za pokrajinski svet in za občini Dolino in Zgonik. V drugih okoliščinah je bilo to neizvedljivo.

Naš pokret pomeni demokratično in narodno gibanje. Ker je to edina čisto slovenska tvorba, smo postali v mnogih povodnih pobudnikih slovenske misli. Kadar bi gre za kako akcijo, ki zadeva splošno slovenske koristi, ostale stranke, ki vklju-

čujejo tudi Slovence, ne morejo mimo nas.

Znano je, da je sedaj v pripravi šolski zakon, ki bo uredil slovensko šolstvo v Italiji. Demokratični Slovenci so se vsa povojna leta za to vprašanje zelo zanimali, saj so pri ustanavljanju slovenskih šol na tem ozemlju imeli levičji delež. To vprašanje je postalo skupna zadeva vseh političnih skupin, pri katerih sodelujejo Slovenci. Tako je prejela rimska vlada v tem mesecu predloge, ki bi napravili zakon uporabnejši in koristnejši. Tudi ob obisku podtajnika Delle Fave 25. oktobra sta predsednika Slov. kat. skupnosti in Slov. dem. zveze to vprašanje vključila v spomenico, ki sta mu jo predložila.

V tisti spomenici pa je tudi poudarjeno načelo, naj se posebni statut, ki je dodan Londonskemu sporazumu, prizna kot zakon in lojalno izvajajo. Poseben poudarek pa ima bolečina, ki reže do mozga vse zavedne Slovence. Ozemlje, na katerem prebivajo Slovenci poldrugo tisočletje (če ne več, kot trdijo nekateri zgodovinski veščaki), prehaja v roke novodošlih italijanskih someščanov.

Zaradi jasnosti je treba povedati, da noben pameten Slovenec ne bo osporaval pravice, ki jo daje ustava vsakemu državljanu, da se sme naseliti, kjer koli hoče. Svoboda gibanja in preseljevanja je pridobitev že preteklih stoletij. Toda pri nas se postopa drugače. Da se poitalijanci slovenska zemlja, so na razpolago velikanske državne podpore, s katerimi se zemljišča slovenskih lastnikov nakupujejo in ondi umetno ustanavljajo nova naselja. Če bi se to v enaki proporciji dogajalo po celi Italiji, bi ne mogli očitiati, da gre za raznarodovalne namene. Pri nas pa je ta namen očividni in izgovor z državno ustavo je hinavščina. Pri vsem tem se uporablja tudi zakon, ki določa prisilno razlastitev, kadar gre za javne koristi.

Med trnjem in osatom

»Delo« in tržaški radio

Komunistični list »Delo« se v svoji številki z dne 28. oktobra pritožuje nad slovensko radijsko postajo Trst A, češ da »se odlikuje z molkom o shodih komunistične partije«. Ni naša naloga braniti tržaški radio. To bo storil sam, ako se mu zdi potrebno. Nam gre za nekaj drugega. Opozoriti moramo javnost na dejstvo, da se komunistično glasilo debelo laže in se dela norca iz svojih čitateljev, ki lahko vsak dan na lastna ušesa slišijo, da slovenska radijska postaja vestno poroča o shodih komunistične partije.

Naláš smo se pozanimali za to stvar in ugotovili, da je Trst A objavil v tednu od 22. do 28. oktobra 16 vrst o shodih Krščanske demokracije, 15 vrst o shodih komunistične partije in 9 vrst o shodih slovenske liste. Ko »Delo« govori o »molku« slovenske tržaške radijske postaje, se torej debelo laže. To pa omenjamo zato, da se lahko čitatelji na lastne oči in ušesa prepričajo, koliko smejijo verjeti »Delu«, tudi kadar piše o drugih zadevah, kot na primer o pastirskem obisku tržaškega škofa na Opčinah. Ti obiski so vsako leto nekaj običajnega in nimajo prav nič skupnega z volitvami ali s Krščansko demokracijo, kakor se laže »Delo«. To slednje ima tem manj pravice govoriti o molku tržaškega radia, ker vsak večer lahko slišimo, kako se njegovi gospodarji onstran železne pregrade oglašajo takoj, ko začne vatikanski radio oddajati poročilo v kakem jeziku narodov pod komunistično knuto, in motijo oddajo, da ni prav nič razumeti. Zakaj se »Delo« ne pritoži nad takim nedemokracijskim početjem svojih gospodarjev v Moskvi?

Vohun iz Vatikana

Na spisu o. Petra Leonija
Mariza Perat

Jetniško življenje

Po štirih ali petih dneh samotarnenja v celici smo me odvedli v neko normalno celico v 5. nadstropje; bil je to oddelek, ki imajo jetniki imenujejo ladja, ker so celice tako razporejene, da se vrstijo druga za drugo okrog neke vrste hodnika, ki ima v sredi globoko vdolbino.

V celici, kamor so me peljali, je že bil stanovanec: bil je to neki mlad Belogoričan, študent, zelo nadarjen, dober in tudi preprost. Vendar pa je moja prva misel, ko sem ga ugledal, bil sum. »Evo,« sem si mislil, »poslali so me v celico s človekom, ki se izdaja za dobrega, da bi tako laže preživel, kaj se skriva v moji duši. Tukaj mora biti neka previdnost.«

Pozneje, ko sva se bolj seznanila med

sabo, pa mi je zaupal, da je ob pogledu name isti sum vstal tudi v njem: »Izdajalec, oblečen v popa! Pozor!«

Vendar sem mu kljub nezaupanju že takoj od začetka iz vsega srca ponudil dva obroka kruha, ki je bil seveda zelo črn in vlažen, kot sem že enkrat povedal, in pa nekaj slanice, ki mi je bila ostala še iz Odesa in katere jaz nisem mogel jesti. Tako je ta mladenič, ki je po veri bil pravoslaven, prav po gosposko praznoval drugi ali tretji dan po Veliki noči. Čeprav se je meni, ki ta čas nisem bil še popolnoma sestradan, zdelo 450 gr kruha (jetniškega seveda) na dan skoro preveč, to prav gotovo ni veljalo zanj, saj fant je že več kot dva meseca živel v tistem... 40-dnevem postu, poleg tega pa je bil mlad in visok.

Življenje tukaj v celici je bilo s splošnega vidika pravzaprav še kar zadovoljivo. Skozi okno, čeprav je imelo »namordnik« (nagobčnik, bi rekli), je vseeno ve-

Lastnik, ki so mu takò zemljo vzeli, si ne more z odškodnino, ki jo prejema z velikansko zamudo, kupiti sredi slovenskih sosedov enako vrednega zemljišča. Slišali so se celo glasovi, naj se Slovenci izselijo v Avstralijo. Tudi ne velja izgovor, da je moralo Istro, ki je pod jugoslovansko upravo, zapustiti mnogo Italijanov. Tržaški Slovenci nismo tega zakrivali. Krivdo nosijo podpisniki Londonskega sporazuma, ki so likvidirali Svobodno tržaško ozemlje.

Mimo tega in še drugih vprašanj, ki nas zadevajo v živo, ne morejo demokratični Slovenci. Dejstva govorijo, da njihovo delo ni bilo brez uspeha. Čim več glasov bo prejela pri teh volitvah »Slovenska lista«, tem bolj uspešna bo naša borba za obstoj naše narodne skupnosti.

Potrebno je, da se pri upravi province čim bolj uveljavimo. Slovenske občine v slovenske roke! Ne pozabi v volilni kabini, da si Slovenka, Slovenec!

Odgovor na desno in na levo

Med tržaškimi dopisi (na četrti strani) je objavil Kat. glas 13. oktobra letos dopis z naslovom Raznarodovanje in demokracija. Demokrščanska agencija »Italia« v slovenskem prevodu je ta dopis pohvalila, neki tednik ga je napadel. Tudi »Prim: dnevnik« je o tem pisal v nedeljski številki. Mi pa nismo dostopni ne za hvalo ne za grajo. Vztrajamo na tem, kar smo pisali. Dopis se glasi:

Demokristjani očitaajo Slovincem, da so v Nabrežini zatajili svoja demokratična načela in nastopili v enotni »Občinski listi« proti Italijanom, ki jih hočejo spodrinuti pri občinski upravi.

Slovenski prevod demokrščanske agencije »Italia« trdi, da so demokratični Slovenci, »liberalci« in »katoličani« podlegli komunističnim nakanam. Naš list se je zanimal za to stvar in izvedel, da v Nabrežini ne nastopa Slovenska katoliška skupnost, ki ondi nima svoje sekcije in se v priprave za občinske volitve ni vtičala; za izid teh priprav pa je zvedela iz dopisa iste agencije dne 4. oktobra.

Naši bralci pa bodo boljše razumeli položaj, če poročamo, kaj se je v Nabrežini godilo v povojnih letih. Ta občina je na ozemlju med Jugoslavijo in morjem na točki, ki veže Trst z Italijo. Ves povojni čas je bil v tej občini slovenski župan in slovenski odbor. Da bi prišla do izraza italijanska etnična kontinuiteta med Trstom in Italijo, je prišlo do sistematičnega raznarodovanja v tej občini. Država je dala na razpolago ogromna denarna sredstva in dala zgraditi pri Stivanu »Ribiško naselje«, v Sestjanu pa »Naselje sv. Marjane«. Leta 1949 je bilo v devinsko-nabrežinski občini 2.969 volivcev, letos jih je 4.123; razlika je 1.154. Večina novih volivcev je italijanskih.

Letos se je zdel demokristjanom pravičen čas, da zavzamejo občino. Upali so, da se jim bodo pridružili tudi demokratični Slovenci.

Seveda bi bili lahko ponudili demokratičnim Slovincem večino svetovalcev in župana, ker so pač italijanski volivci po večini priseljenci. Tako bi potem res šlo za akcijo demokratov proti komunistom. Toda tega niso storili. Takoj v začetku so pokazali svoj namen, postaviti na čelo občini svojega človeka, ki se je odpovedal v tržaškem občinskem svetu odborniškemu mestu zato, da postane »Nabrežinec«.

Prebivalci devinsko-nabrežinske občine pa so že imeli priliko, doživljati demokracijo demokratov. Dvakrat je bil že ondi župan in odbor suspendiran za nekaj minut. Enkrat zato, da so lahko

dno prihajalo nekaj dnevne luči in včasih smo bili tako srečni, da smo mogli videti celo kos neba. Razen tega smo v razvedrilo smeli nekaj malega tudi brati. Knjižničar nam je vsako toliko posodil kakšno knjigo in tako smo se mogli za čas razrestiti. Če smo se tega naveličali, smo se lahko med seboj tudi pogovarjali, vedno tiho seveda. Tudi za spanje je še kar šlo. Vsak jetnik je imel svojo zložljivo posteljo z blazino in eno odejo. Končno so nam še vsak dan dovolili 15 ali 20 minut sprehoda po terasi.

Pri tem pa si nikar ne predstavljajte, da smo na sprehodu imeli možnost občudovati kakšen tolažiljiv razgled na Moskvu. Kaj še! Okrog in okrog je bila ograja iz desk, da nisi videl drugega kot nebo nad seboj in tiste deske okrog sebe. Mogoče pa je to bilo tudi zato, da ne bi kakšnemu nesrečnemu iz obupa padlo v glavo tisto višino od terase pa do svobodnega sveta spodaj izmeriti s skokom.

Konec vladne krize v Avstriji

V Avstriji sta se obe vladni stranki, ljudska (katoliška) in socialistična pobotali glede spora, ki je prejšnji teden povzročil odstop vladnega kanclerja Raaba. S tem je bila vladna kriza rešena brez posebnih težav. — Kljub temu pa ostajajo glavna načelna sporna vprašanja nerešena, kar bo delalo preglavice vladi.

Vohunstvo v Nemčiji

Nemška tajna policija je odkrila izredno težek primer vojaškega vohunstva. Izsledili so, da je izdajal važne vojaške tajnosti socialistični poslanec Frenzel. Ta mož, v preteklosti odločen protinacist in prepričan socialist, je bil član parlamentarne komisije za obrambo. V tem svojstvu je imel možnost zvedeti razne vojaške tajnosti, ki jih je menda oddajal Češkoslovaški. — Ne ve se, kaj ga je k temu izdajstvu nagnilo. Sedaj je v zaporu.

odsiranih dvojezične napise ob cesti na obali, enkrat, da so lahko prodali občinsko zemljo v raznarodovalne namene.

Dne 25. aprila 1955 je predaval v Avgsturgu Friedrich Heer ob tisočletnici zmage Otona I. nad Madžari na Leškem polju. Predavatelj je učenec znanega vzgojitelca Foersterja. Povedal je, da ne odgovarja resnici, da pomeni ta zmaga zmago krščanstva nad poganstvom, temveč da ima čisto politično obeležje, ker je šlo le za germanizacijo vzhodnega ozemlja. Zgodovinsko poslanstvo Nemcev je drugod. V tej smeri so se vršile vse prireditve ob proslavi te tisočletnice v Avgsturgu.

To je nauk tudi za naše razmere. Boj proti komunizmu, boj za demokracijo in krščansko idejo ne sme biti povezan z raznarodovanjem slovenskega življa in s kolonizacijo naše zemlje. Prenehati je treba trošiti državni denar za naseljevanje novega prebivalstva v slovenskih delih Tržaškega ozemlja in goriške pokrajine z namenom, da se odrine domače prebivalstvo, ki tu prebiva že poldrugo tisočletje. Postavljati Slovence pred alternativo, da postanejo ali Italijani ali komunisti, ni v prid demokratične in krščanske ideje, temveč je voda na mlin komunistov.

● ZA DOBRO VOLJO ●

Pri zborovanju za državnozbornske volitve v ljudski republiki Madžarski, je v neki tovarni najstarejši delavec začel volilno propagando s temi besedami:

»Torej, v začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo...«

Ko ga je zraven sedeči tajnik partije opomnil, naj govori o volitvah in ne o veri, je možakar mirno nadaljeval:

»Potem je ustvaril sonce in luno.«

»Govori vendar o volitvah,« je jezno zaklical sekretar.

»Da, da,« je bil odgovor; »tako pridem na to.« Počasi in z poudarkom je nadaljeval:

»Potem je Bog ustvaril Adamá in še Evo. Potem je Bog rekel Adamu: »Glej, zdaj imaš izbiri in si lahko izvoliš tisto ženo, ki se ti najbolj dopade.«

»Poznaš tistega gospoda pri okrogli mizi?«

»Se razume, to je moj daljni sorodnik.«

»Kako se to razume?«

»Je moj brat!«

»In imenuješ ga daljni sorodnik?«

»Seveda, ker je še devet drugih bratov med njim in menoj.«

V pisani družbi

Ko sem tako že malo bolj poglobljeno spoznal svojega sestanovca, so naju na lepem nekega dne oba premestili v neko drugo celico v 3. nadstropje. Tukaj sva našla še tretjega tovariša. Bil je to že nekoliko postaran človek, Rus. — Ko se med jetniki znajdejo novinci skupaj, je učinek podoben tistemu, ko se vrel vodi doda malo mizle. Vse se namreč nekako poleže, tudi če je prej ne vem kako kipele. Poleg tega se človek v takih slučajih vedno spomni ruskega pregovora: »Kjer trije govorijo, je eden izmed njih prav gotovo vohun! No, v začetku je res malo nerodno med takimi novinci, toda čez nekaj dni se le privadijo drug drugega in življenje teče laže dalje.

Nismo pa mnogo časa ostali samo v treh, kajti skoro vsak dan se je družba menjavala in množila, da smo končno bili s prostorom v tiski. (se nadaljuje)

Perzijska ima prestolonaslednika

Perzijska cesarica Farah Diba je dne 31. oktobra povila sina prvorojenca, prestolonaslednika na perzijskem prestolu. S tem je tudi šah Reza Pahlevi dobil pravico do cesarske krone. Veseli dogodek so Perzijci sprejeli z velikanskim navdušenjem. Proglašeno je tridnevno praznovanje po vsej deželi. Prva pot perzijskega šaha iz bolnice je bila v mošejo, kjer se je Alahu zahvalil za veliko milost.

Mladi prestolonaslednik je dvatisočeri otrok, ki se je rodil v teheranski porodnišnici. Dali mu bodo ime Reza Kir Ali in isto ime bodo nosili tudi vsi dečki, ki so se rodili v 24 urah po rojstvu prestolonaslednika.

Ogenj je uničil papirnico v Ovaru

Silovit požar je popolnoma uničil veliko tovarno papirja v Ovaru v Karniji, ki je utrpela s tem 80 milijonov škode. Kar ni uničil požar, je poškodovala voda, ki so jo v hektolitrih zlili ognjegasci iz Tolmezza, Gemone, Conegliana in Forni di Sotto, da bi zadušili požar.

Obletnica madžarske vstaje

V nedeljo 23. oktobra je potekla četrti obletnica madžarske vstaje, katere je pretresla ves svet. Vzplamtela je z visokim in silnim plamenom ljubezni do domovine in do svobode, a trajala je samo dva tedna. Sprva so jo potlačila izdajstva in prevare, a takoj nato so jo zdobili oklopniki sovjetske armade. Toda odmev klika po svobodi, ki so ga madžarski rodoljubi dvignili takrat do neba, še vedno živi v srcih vseh, ki jim je svoboda največja dobrina tega sveta.

Radijsko-teleizijski naročniki v Italiji

Po zadnjih statistikah je število radijskih naročnikov v Italiji doseglo število 8 milijonov, televizijskih naročnikov pa 2 milijona; torej skupno 10 milijonov, kar je vsakakor lepo število. Praktično ima skoro vsaka družina v Italiji svoj radijski ali televizijski aparat.

Radio Trst A

Teden od 6. do 12. novembra 1960

Nedelja: 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 11.30 Oddaja za najmlajše: »Kraljevič Rocco«. Igrajo člani Radijskega odra. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... kronika tedna v Trstu — 14.45 Vokalni kvartet »Večernica«. — 17.40 Operne arije in dueti. — 21.00 Iz zakladnice slovenske folklorne: (6) »Preljubi sv. Lenart, kako si ti svet«. — 21.30 Koncert čelista Ettora Sigona in pianista Luciana Ganta.

Ponedeljek: 18.00 Znani sodobniki: »Lichtensteinski knez Fran Jožef II.«. — 19.00 Znanost in tehnika: »42. mednarodna avtomobilska razstava v Turinu«. — 20.30 Monteverdi: »Orfeje«, opera v petih dejanjih.

Torek: 18.00 Radijska univerza: (5) »Se o presnavljanju«. — 18.30 Schumannovi, Brahmsovi in Debussyjevi samospevi. — 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 21.00 Tvorcnica sanj: obzornik iz filmskega sveta. — 21.30 Koncert pianista Leona Engelmanna - Jelinek. — 22.00 Znamenita dela starega veka: (17) »Arhitektonski dragulji naroda Maja«.

Sreda: 18.00 Mineralna bogastva morja: (1) »Morje v kemikovi epruveti«. — 18.30 Sibelius: Simfonija št. 7 v C-duru op. 105. — 19.00 Zdravstvena oddaja. — 20.30 »Družinski posveta«, drama v dveh delih. Igrajo člani Radijskega odra.

Četrtek: 18.00 Radijska univerza: (6) »Uporaba sulfamidov«. — 18.30 Slovenski samospevi: (6) »Anton Lajovic, mojster slovenskega samospeva«. — 19.00 Širšim obzorja: (3) »Prva piramida«. — 20.30 Simfonični koncert orkestra »Alessandro Scarlatti« iz Neaplja.

Petek: 18.00 Etnografski zapiski: (6) »Pleme »Sinovi Psov« v Indokini«. — 18.30 Discovolo: Tri pesmi za čelo in klavir. — 19.00 Sola in vzgoja: »Sodobno šolstvo v Sovjetski zvezi«. — 21.00 Umetnost, književnost in prireditve v Trstu. — 21.20 Koncert operne glasbe. — 22.00 Obletnica tedna: »Ignacij Jan Paderewsky, glasbenik in politik, ob stoletnici rojstva«.

Sobota: 15.30 »Lumpacij vagabunde«, farsa v enem dejanju. Igrajo člani »Slovenskega gledališča«. — 16.45 Veseli Planšarji. — 18.00 Po davnih cestah: (14) »Ceste in mostovi v Nemčiji«. — 18.30 Dve suiti: Bizet: »Vesela Perthova hči« - Prokofiev: »Poročnik Kiže« op. 60. — 19.00 Pomenek s poslušalkami. — 20.40 Vokalni oktet »France Prešeren«. — 21.00 »Neverjetno, toda res«. IV. slika: »Otok za družino«. Igrajo člani Radijskega odra.

